

ISSN 2519-8424

ПЕДАГОГІЧНЕ КРИВОРІЖЖЯ

2023
№9

Кривий Різ

КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПЕДАГОГІЧНЕ КРИВОРІЖЖЯ
педагогічний альманах

Засновано 2015 р.

Випуск № 9

Кривий Ріг

2023

УДК 37(477.63)

П 24

ISSN 2519-8424

Засновник і видавець:
Криворізький державний педагогічний університет

Видається з квітня 2015 року

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації
Міністерства юстиції України
серія ДП № 2087 – 825Р від 12.03.2015 р.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Криворізького державного педагогічного університету
(протокол № 5 від 21.12.2023 р.).

Головний редактор:

Дороніна Т. О., докторка педагогічних наук, професорка, КДПУ.

Редакційна колегія:

Кучер С. Л., докторка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Мишеніна Т. М.*, докторка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Іванова В. В.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, *Коваленко І. А.*, кандидатка педагогічних наук, ст. викладачка, КДПУ; *Король А. М.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Макаренко І. Є.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ, *Потапенко О. Б.*, кандидат педагогічних наук, доцент, КДПУ; *Щербина С. М.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ.

П 24

Педагогічне Криворіжжя : педагогічний альманах : збірник науково-методичних праць.
Кривий Ріг : КДПУ, 2023. Вип. 9. 90 с.

У збірнику науково-методичних праць висвітлюються теоретичні та прикладні аспекти модернізації сучасної освіти; актуальні питання розвитку освіти та виховання в Україні.

УДК 37(477.63)

© Криворізький державний педагогічний університет, 2023.

© Колектив авторів, 2023.

РОЗДІЛ 1

ПРІОРИТЕТИ В ОСВІТІ: КЛЮЧОВІ ЦІННОСТІ І ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ

Дороніна Т. О. Перцепція компетентнісного підходу здобувачами освіти: мотивація і академічна успішність.....	6
Бережна П. А. Польський досвід реформ в галузі освіти.....	8
Білоконна Н. І., Лисевич О. В. Партнерська взаємодія як педагогічний феномен у професійній підготовці майбутнього вчителя початкової школи.....	9
Гонтар Д. А. Виклики і трансформації сучасного освітнього простору у контексті особистісно зорієнтованої парадигми навчання.....	11
Калугін Р. Ю. Telegram-канал як форма електронного портфоліо вчителя математики.....	12
Лаговська Є. О. Вальдорфська система освіти як чинник формування особистості учнів.....	14
Лаврова Л. В., Савченко В. А. Інноваційні технології у діяльності педагогів нуш та їх формування у системі післядипломної педагогічної освіти.....	16
Макаренко І. Є. Значення демократизації оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у формуванні їх громадянських цінностей.....	17
Машненко Л. С. Терміносистема гендерної освіти як проблема сучасного наукового дискурсу.....	19
Микитенко М. В. Роль внутрішніх правил у ЗВО у дотриманні принципів недискримінації.....	20
Пасічник Л. В. Цифрова трансформація – пріоритетний напрям модернізації освіти.....	21
Потапенко О. Б. Розвиток шкільної освіти на Криворіжжі у ХІХ – на початку ХХ століть.....	23
Решетніков Д. К. Вплив інформаційно-психологічної агресії на формування морально-ціннісних орієнтирів учнів середньої школи.....	24
Ховрякова Т. І. Готовність молоді до сімейного життя як педагогічна категорія.....	25
Щокина Д. О. Розвиток емоційного інтелекту через мультимедійні технології на інтегрованих уроках.....	27
Яхнич М. В. Участь учителів у соціальному вихованні безпритульних дітей у 20-ті рр. ХХ століття на Дніпропетровщині.....	28

РОЗДІЛ 2

СТРАТЕГІЇ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кучер С. Л. Формування лідерських компетентностей майбутніх педагогів засобами інтерактивного навчання.....	30
Баланюк Т. Ю. Застосування елементів педагогіки партнерства на уроках історії.....	31
Бондарук В. О. Творча особистість та її формування в закладі вищої освіти.....	33
Василець С. М. Формування цифрової компетентності здобувачів освіти як актуальна проблема.....	35
Грищенко В. В. Інтерактивні технології в методичній роботі з педагогічними кадрами ЗДО.....	36
Іванова В. В. Стратегії формування моральних цінностей через фізичну культуру у сучасному освітньому просторі.....	38
Колеснік А. Ю. Стресостійкість як значуща риса особистості педагога.....	40
Кульбач Л. М. Громадянська компетентність педагога як одна з ключових у процесі модернізації освіти.....	42
Поляковська О. О. Структурні трансформації фахової передвищої освіти України кінець ХХ – початок ХХІ ст.....	43
Сорокіна Л. Г., Якименко О. В. Вплив професійної рефлексії сучасного вчителя на якість викладання англійської мови.....	44

Тарасенко О. Ю.	
Таксономія Б. Блума як основа формування м'яких навичок майбутніх педагогів.....	46
Урбан І. Д.	
Проблема формування у студентів ЗВО основ культури здорового способу життя.....	47
Чулков Р. О.	
Активна професійна позиція педагога, її структура та показники.....	48

РОЗДІЛ 3

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Ахматова Н. О.	
Нова українська школа: актуалізація вивчення учнями природничих дисциплін.....	51
Балабас Н. О.	
Використання технологій інтерактивного навчання в проєктній діяльності учнів в умовах дистанційної освіти.....	52
Білоконна Н. І., Колісник Т. О.	
Особливості організації роботи з молодшими школярами в умовах інклюзивної освіти.....	53
Галінська Н. Ю.	
Засоби формування громадянських та соціальних компетентностей молодших школярів.....	55
Ганіна У. Г.	
Розвиток соціальної компетентності молодших школярів засобом проєктної технології.....	56
Динькова О. В.	
Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови в роботі з обдарованими дітьми.....	58
Калініченко О. О.	
Розвиток культури спілкування молодших школярів у діалогічних навчальних ситуаціях.....	59
Калюжна В. А.	
Технологічний підхід як засіб формування здорового способу життя учнів.....	60
Кобилянська О. В.	
Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів.....	62
Коваленко І. А.	
Ефективність використання маркетингової стратегії закладами вищої освіти (на прикладі Криворізького державного педагогічного університету).....	63
Король А. М.	
Управління процесом маркетингових комунікацій у маркетингу освітніх послуг.....	65
Кравченко Т. В.	
Формування національно-патріотичної свідомості здобувачів освіти на уроках фізики в старшій школі.....	66
Кутасевич Ю. В.	
Формування комунікативних умінь молодших школярів засобом освітніх веб-квестів.....	67
Морщ У. С.	
Організація партнерської взаємодії з підлітками на заняттях фізичною культурою.....	69
Фокіна Н. В.	
Щодо проблеми формування толерантності учнів в умовах інклюзивної освіти.....	70

РОЗДІЛ 4

МОДЕРНІЗАЦІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Большаніна О. В.	
Методика виробництва кераміки у працях українських майстрів першої половини ХХ століття.....	72
Бугасва В. В.	
Створення і забезпечення інклюзивного освітнього середовища в умовах дистанційного навчання.....	73
Бушинська І. В.	
Професійне вигорання вчителя як об'єкт вітчизняних науково-педагогічних досліджень.....	74
Горінов О. М.	
Вітчизняний педагогічний дискурс про вимоги глобалізованого суспільства до вчителя.....	76
Гуров А. О.	
Щодо проблеми професійно-особистісного становлення майбутнього вчителя фізичної культури у системі вищої педагогічної освіти.....	78
Левченко Т. С.	
Розвиток пізнавальних здібностей у дітей з тяжкими порушеннями мовлення.....	79
Любецька В. Ю.	
Ігрові технології навчання: окреслення провідних підходів.....	80

РОЗДІЛ 3 УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ СЕРЕДОВИЩЕМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Ахматова Н. О.,

вчитель хімії та біології Криворізького ліцею № 113 КМР,
м. Кривий Ріг

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА: АКТУАЛІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ УЧНЯМИ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Автором констатовано особливе значення вивчення учнями природничих дисциплін з огляду на Концепцію нової української школи та артикульовано необхідність вивчення поняття «природнича освіта» у історико-педагогічному аспекті.

Ключові слова: середня освіта, природнича освіта, Концепція нової української школи, компетентність.

The special importance of the students' study of natural disciplines in view of the Concept of the new Ukrainian school and articulated the necessity to study the concept of "natural education" in a historical-pedagogical aspect was stated by the author.

Keywords: secondary education, science education, Concept of the new Ukrainian school, competence.

В умовах сучасного світу, активного розвитку суспільства та євроінтегрування в усіх галузях, значного реформування потребує освіта, яка має суттєво змінитись, через низку причин, одна з яких – значне погіршення якості загальної середньої освіти, що відбувається через незадовільне матеріально-технічне забезпечення шкіл, бюрократизацію системи управління освітою, застарілий зміст освіти та методики викладання.

Суттєві зміни та дієвий початок реформування освітнього процесу можна відстежити з 2016-2017 рр., в той час, коли Кабінет Міністрів України схвалює «Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (далі – НУШ) на період до 2029 року» (2016 р.) та Верховна Рада України ухвалює новий Закон України «Про освіту» (2017 р.).

Головною метою НУШ є виховання інноватора та громадянина, який уміє ухвалювати відповідальні рішення та дотримується прав людини; створення школи, в якій буде приємно навчатись, а учні будуть не лише отримувати знання, як це відбувалось раніше, а й опановувати вміннями застосовувати здобуті знання у повсякденному житті. Реалізація цієї мети здійснюється не через запам'ятовування фактів та понять, а через впровадження компетентностей, якими учні мають оволодіти в процесі навчання.

За означених умов ключовим складником для учнів стають зміни підходів до навчання та змісту освіти. Компетентності стають динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистісних якостей, які визначають здатність здобувача освіти соціалізуватися, проводити професійну та подальшу освітню діяльність. Тобто має сформуватись ядро знань, на яке будуть накладатись уміння використовувати ці знання, цінності та навички, що знадобляться випускникам української школи у професійному та приватному житті.

Важливою та ключовою лінією навчання для здобувача освіти постає завдання в опануванні основних ключових компетентностей у галузі природознавства. На думку сучасних науковців та педагогів-практиків, головне завдання природничої науки полягає у розвитку вмінь: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговувати технологічним пристроями.

Вважаємо за доцільне, до наведеного вище переліку додати формування ставлення до усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, осмислення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних просторах. Все це має стати реалізованим й впровадженим завдяки таким навчальним ресурсам, які дають можливість учням навчитись складати графіки і діаграми, що ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу, візуалізації хіміко-біологічних процесів, моделювання явищ природи, набуття вмінь у проектній діяльності.

У зв'язку з цим у педагогів з'являється повна свобода дій – обирати навчальні матеріали, імпровізувати та експериментувати. Вчитель має сам обрати типову навчальну програму, яка має бути рекомендована МОН України, проте може самостійно чи спільно з авторською групою вносити доповнення або створювати свої власні програми. Учитель тепер обмежений лише Державним стандартом.

На сьогодні повністю відсутні ліміти у використанні засобів навчання. Перед педагогами природничих дисциплін залишається актуальне завдання, суть якого полягає в тому, щоб впровадити новий інтегрований курс «природничі науки» у класах не природничого профілю.

Природничі науки впливають на наше життя і є важливим складником сталого розвитку не лише в нашій країні, а й в цілому для світу. Саме тому в

багатьох різних країнах значна увага приділяється вдосконаленню системи природничої освіти, що полягає у розробленні її варіативності, різноманітності вимог до навчальних результатів учнів, урізноманітненні форм і методів організації навчальної діяльності. Така диференціація навчання найкраще реалізується у старшій профільній школі, де вивчення кожного з природничих предметів передбачено за двома рівнями (рівень стандарту і профільний рівень), а також у вигляді інтегрованого курсу «Природничі науки», для здобувачів освіти, які обрали гуманітарний чи математичний напрям.

Сьогодні в Україні відбувається пошук нових моделей навчання, які будуть спрямовані на «природничі науки», адже сучасні високотехнологічні виробництва стають рушіями інноваційного розвитку

нашої держави, а підготовка майбутніх фахівців потребує значних зусиль у здобутті базової природничої освіти в школі.

В якості узагальнення можемо сказати, що, на нашу думку, предметів які є складними для здобувачів освіти не існує, але є момент, коли якийсь поняття залишається поза увагою та не вивчається у зв'язку із скороченням термінів вивчення певної теми та втрачається змістовний і поняттєвий ланцюжок сприйняття і засвоєння. Саме тому поняття «природничі науки» має широкий спектр та включає в себе різні навчальні дисципліни, які повинні вивчатись неперервно та цілісною, адже важливою є кожна складова, що має свої дидактичні функції.

Балабас Н. О.,

магістрантка КДПУ,

науковий керівник – д-рка пед. наук., доцентка Кучер С. Л., КДПУ,

м. Кривий Ріг

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЕКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито особливості використання технологій інтерактивного навчання учнів в організації проектної діяльності. Проаналізовано роль і місце методу проектів в умовах дистанційної освіти. Запропоновано приклади інтерактивних технологій з позитивного досвіду впровадження їх у проектній діяльності.

Ключові слова: технології, проект, проектна діяльність, дистанційна освіта, інтерактивні технології.

The article reveals the peculiarities of using technologies for interactive learning of students in the organization of project activities. The role and place of the project method in the conditions of distance education is analyzed. Examples of interactive technologies from the positive experience of their implementation in project activities are offered.

Keywords: technologies, project, project activity, distance education, interactive technologies.

Сучасна освітня галузь України в умовах дистанційної освіти спонукає до перебудови наявних педагогічних систем, переосмислення компетенцій, змісту і цілей їх взаємодії та перехід від застарілих форм та методів до використання технологій телекомунікацій та інтернету для забезпечення розвитку творчої особистості здобувачів освіти у організації педагогічного процесу в дистанційному форматі. Більшість фахівців в галузі педагогічної діяльності виділяють в її структурі проєктувальний компонент як найбільш значущий, що забезпечує технологізацію педагогічного процесу. Саме технології інтерактивного навчання можуть допомогти у впровадженні проєктної діяльності серед здобувачів освіти і зробити її більш ефективною та цікавою [4].

Проблема проєктних технологій вивчалась багатьма вченими з різних галузей знань. Особливо багато уваги цій темі приділяли представники педагогічних наук, інженерної психології, управління та організації виробництва, які глибоко вивчали процес розв'язання поставлених проблем через створення нових проєктів і стверджували, що найбільшу користь для здобувачів освіти принесе навчання через проєкти (Д. Дьюї, Г. Саймон,

П. Друкер, М. Блумберг, Д. Аллен, Дж. К. Лівайнта ін.). Українські педагоги також активно вивчали проблему проєктної діяльності та розробляли власні методики роботи з проєктами, які допомагають залучити учнів до активної творчої роботи, використання інформаційних технологій у процесі навчання (І. Січовик, М. Монтессорі, О. Зайцев, Л. Сенік та ін.) [2].

Однак сьогочасні реалії в умовах дистанційної освіти полягають у тому, що застосування методу проєктів може бути важчим і менш ефективним порівняно з традиційною формою навчання без використання інтерактивних технологій.

Метою статті є аналіз інтерактивних технологій навчання здобувачів освіти через використання методу проєктів в навчальній діяльності в умовах дистанційної освіти.

Проектна діяльність на уроках - це метод навчання, який полягає у включенні учнів у процес створення та реалізації проєкту з певної теми або проблеми. Цей метод навчання спрямований на розвиток творчих та аналітичних здібностей учнів, формування навичок співпраці та комунікації у групі, а також вирішення реальних проблем. Учні можуть працювати над індивідуальними проєктами або у

Науково-методичне видання

ПЕДАГОГІЧНЕ КРИВОРІЖЖЯ: АЛЬМАНАХ

Засновник і видавець:
Криворізький державний педагогічний університет

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Міністерства юстиції України
серія ДП № 2087 – 825Р від 12.03.2015 р.

Головний редактор:

Дороніна Т. О., докторка педагогічних наук, професорка, КДПУ.

Редакційна колегія:

Кучер С. Л., докторка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Мишеніна Т. М.*, докторка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Іванова В. В.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, *Коваленко І. А.*, кандидатка педагогічних наук, ст. викладачка, КДПУ; *Король А. М.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ; *Макаренко І. Є.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ, *Потапенко О. Б.*, кандидат педагогічних наук, доцент, КДПУ; *Щербина С. М.*, кандидатка педагогічних наук, доцентка, КДПУ.

Альманах друкується за рішенням Вченої ради
Криворізького державного педагогічного університету
(протокол № 5 від 21.12.2023 р.)

